

5. Udvidet adgang til udsættelse for værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling.

Efter lovens § 24 kan de almindelige fordelingsregler fraviges i det omfang, det er nødvendigt for at imødekomme forsvarets og redningsberedskabets behov for værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling. Til denne gruppe hører blandt andet værnepligtige, som er i gang med en lægeuddannelse, og som typisk afslutter medicinstudiet i en sen alder, hvor lovens regler om udsættelse ikke slår til. Efter lovens § 28 kan udsættelse gives for sammenlagt højst 3 år efter udgangen af det år, i hvilket den værnepligtige fylder 26 år. De 3 år foreslås udvidet til 6 år for gruppen af værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling. Sådanne værnepligtige vil dog som andre værnepligtige kunne opnå fritagelse for værnepligtstjeneste, når de efter § 28 har opnået sammenlagt 3 års udsættelse og samtidig godtgør, at fritagelsen har afgørende betydning for deres eller deres pårørendes velfærd.

6. Hørte myndigheder.

Forslaget har være forelagt Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Færøernes Hjemmestyre, Grønlands Hjemmestyre, Værnepligtsnævnet, Beredskabsstyrelsen, Militærnægteradministrationen og de værnepligtsadministrerende statsamter.

7. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Rigspolitichefen har i »Rapport om kriminelle værnepligtige i forsvaret« skønnet, at ændringen i lovens § 4 medfører udviklingsomkostninger til en diskettebaseret edb-løsning til brug for undersøgelse (screening) af værnepligtige i Det Centrale Kriminalregister. Omkostningerne skønnes at andrage et engangsbeløb på cirka 100.000 kr. og de samlede driftsomkostninger til cirka 60.000 kr. årligt. Det bemærkes, at dette skøn baserer sig på arbejdsgruppens anbefaling, hvorefter alle værnepligtige skulle screenes og ikke, som indeholdt i forslaget, kun værnepligtige, for hvem en indkaldelse bliver aktuel.

Antallet af sager, som efter lovens § 4 skal rejses af de værnepligtsadministrerende statsamter, skønnes at svare til en fordobling i forhold til det nuværende antal. Det hermed øgede ressourceforbrug skønnes dog at modsvares af en forenklet og mindre ressourcekrævende administration vedrørende færing og grønlandere.

De merudgifter, som forslaget medfører, kan afholdes inden for Indenrigsministeriets og Forsvarsministeriets økonomiske rammer.

Lovforslaget indeholder ikke EU-retslige aspekter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Det foreslås, at færing og grønlandere kan fritages for værnepligt, selvom de tager bopæl i Danmark. Det foreslås endvidere, at såfremt en værnepligtig efter at være fritaget for værnepligt - enten fordi han som dobbelt statsborger har aftjent værnepligt i sit andet statsborgerland, eller fordi han er færing eller grønlander - alligevel møder for sessionen, vil han være omfattet af lovgivningens bestemmelser om værnepligtige.

Med stk. 3 foreslås, at den, der har boet enten på Færøerne eller i Grønland i mindst 10 år inden tilflytningen til Danmark, af indenrigsministeren eller den statsamtmand, indenrigsministeren bemyndiger til det, kan fritages for værnepligt. Reglen vil i praksis omfatte langt størstedelen af de unge mænd, der er født og opvokset på Færøerne og i Grønland. Det er herved uden betydning, om de er af dansk afstamning eller ej. Den, hvis forældre begge er danske, men som har boet på Færøerne eller i Grønland i mindst 10 år, kan få en sådan tilknytning til disse dele af riget, at han har grund til at opfatte sig som tilhørende den færøske eller grønlandske befolkning. Det er ikke afgørende, om den pågældende har boet på Færøerne eller i Grønland i en sammenhængende periode af mindst 10 år, eller om han over flere omgange har opnået sammenlagt mindst 10 års ophold.

Ansøgning om fritagelse skal ifølge forslaget afgives senest 4 uger efter, at den værnepligtige har modtaget pålæg om at møde for sessionen. Skulle der herske tvivl om, hvorvidt den værnepligtige opfylder betingelsen for fritagelse, vil han blive anmodet om at fremskaffe dokumentation for, at han har haft ophold på Færøerne eller i Grønland i sammenlagt mindst 10 år.

Efter lovens § 1, stk. 2, kan en værnepligtig, der tilige er statsborger i en fremmed stat, fritages for værnepligt, såfremt dette er fastsat ved gensidig overenskomst med den pågældende stat. Med indførelse af stk. 4 præciseres, at såfremt en dobbelt statsborger eller en færing eller grønlander efter at være fritaget for værnepligt efter § 1, stk. 2 eller 3, af egen drift møder for sessionen, vil han blive omfattet af lovgivningens bestemmelser om værnepligtige. Hermed tilgodeses den værnepligtsuddannende myndigheds behov for at kunne fastholde en udskrevet værnepligtig,